Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 20. decembra 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2004/38/ES – Osoba, ktorá prestala vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť – Zachovanie štatútu samostatne zárobkovo činnej osoby – Právo na pobyt – Právna úprava členského štátu, ktorá priznáva dávku pre uchádzačov o zamestnanie len osobám, ktoré majú právo na pobyt na území tohto členského štátu“

Vo veci C-442/16

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) z 29. júla 2016 a doručený Súdnemu dvoru 8. augusta 2016, ktorý súvisí s konaním:

Florea Gusa

proti

Minister for Social Protection,

Írsko,

Attorney General,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça, podpredseda Súdneho dvora A. Tizzano (spravodajca), sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet a M. Berger,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. júna 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– F. Gusa, v zastúpení: V. Nahoi, advocate, M. Flanagan, BL, a D. Shortall, BL,

– Minister for Social Protection, Írsko a Attorney General, v zastúpení: A. Morrissey, E. Creedon a E. McKenna, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Dodd, BL, a S. Woulfe, SC,

– česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Pavliš a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: angličtina.

– dánska vláda, v zastúpení: J. Nymann Lindegren, M. N. Lyshøj a C. Thorning, splnomocnení zástupcovia,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, splnomocnený zástupca,

– francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a R. Coesme, splnomocnení zástupcovia,

– maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a E. E. Sebestyén, splnomocnení zástupcovia,

– vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon, T. Buley a C. Crane, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,

– Európska komisia, v zastúpení: E. Montaguti a J. Tomkin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 26. júla 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 7 a 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), ako aj článku 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 43) (ďalej len „nariadenie č. 883/2004“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Floreom Gusom na jednej strane a Minister for Social Protection (Ministerstvo pre sociálnu ochranu, Írsko), Írskom a Attorney General na strane druhej vo veci nepriznania dávky pre uchádzačov o zamestnanie.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2004/38

3 Odôvodnenia 3 a 4 smernice 2004/38 znejú:

„(3) Je… potrebné, aby sa kodifikovali a preskúmali existujúce nástroje spoločenstva, ktoré sa oddelene zaoberajú pracovníkmi, samostatne zárobkovo činnými osobami a tiež študentmi a inými neaktívnymi osobami, aby sa zjednodušilo a posilnilo právo všetkých občanov Únie na voľný pohyb a pobyt.

(4) Aby sa tento sektorový, roztrieštený prístup k právu na voľný pohyb a pobyt napravil a aby sa umožnilo uplatňovanie tohto práva, je potrebný jednotný legislatívny akt na zmenu a doplnenie nariadenia Rady (EHS) 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva [(Ú. v. ES L 257, 1968, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15), zmeneného nariadením Rady

(EHS) č. 2434/92 z 27. júla 1992 (Ú. v. ES L 245, 1992, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 69)] a zrušenie nasledujúcich aktov: smernica Rady 68/360/EHS z 15. októbra 1968 o zrušení obmedzení pohybu a pobytu v rámci spoločenstva pre pracovníkov členských štátov a ich rodinných príslušníkov [(Ú. v. ES L 257, 1968, s. 13; Mim. vyd. 05/001, s. 27)], smernica Rady 73/148/EHS z 21. mája 1973 o zrušení obmedzení pohybu a pobytu v rámci spoločenstva pre štátnych príslušníkov členských štátov, pokiaľ ide o etablovanie sa a poskytovanie služieb [(Ú. v. ES L 172, 1973, s. 14; Mim. vyd. 05/001, s. 167)], smernica Rady 90/364/EHS z 28. júna 1990 o práve na pobyt [(Ú. v. ES L 180, 1990, s. 26; Mim. vyd. 20/001, s. 3)], smernica Rady 90/365/EHS z 28. júna 1990 o práve na pobyt pre zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré pozastavili svoju pracovnú činnosť [(Ú. v. ES L 180, 1990, s. 28; Mim. vyd. 20/001, s. 5)], a smernica Rady 93/96/EHS z 29. októbra 1993 o práve na pobyt pre študentov [(Ú. v. ES L 317, 1993, s. 59; Mim. vyd. 06/002, s. 250)].“

4 Článok 1 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica stanovuje

a) podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie práva voľného pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov občanmi Únie a ich rodinných príslušníkov;

…“

5 Článok 7 uvedenej smernice, nazvaný „Právo pobytu na viac ako tri mesiace“, v odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. Všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

a) sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v hostiteľskom členskom štáte; alebo

b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo

c) – sú zapísaní na súkromnej alebo verejnej inštitúcii… s hlavným cieľom absolvovať študijný kurz, vrátane odborného vzdelávania; a

– majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte a predložili príslušnému vnútroštátnemu úradu dôkaz prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom, podľa ich rozhodnutia, že majú dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu;…

…

3. Na účely odseku 1 a) občan Únie, ktorý už nie je pracovníkom ani samostatne zárobkovo činnou osobou, si zachová štatút pracovníka alebo samostatne zárobkovo činnej osoby za nasledujúcich okolností:

…

b) je riadne zaregistrovan[ý] ako nedobrovoľne nezamestnaná osoba po tom, čo [bol] zamestnan[ý] viac ako jeden rok, a [zaevidoval] sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce;

…“

6 Článok 14 tej istej smernice s názvom „Zachovanie práva pobytu“ v odseku 4 stanovuje:

„… bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia kapitoly VI, sa opatrenie vyhostenia nesmie v žiadnom prípade prijať proti občanom Únie…, ak:

…

b) občania Únie vstúpili na územie hostiteľského členského štátu, aby hľadali zamestnanie. V tomto prípade občania Únie… nesmú byť vyhostení, pokiaľ… sú schopní predložiť dôkaz, že si sústavne hľadajú zamestnanie a že majú skutočnú šancu zamestnať sa.“

Nariadenie č. 883/2004

7 Článok 3 ods. 1 a 3 nariadenia č. 883/2004 stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

…

h) dávky v nezamestnanosti;

…

3. Toto nariadenie sa tiež uplatňuje na osobitné nepríspevkové peňažné dávky, na ktoré sa vzťahuje článok 70.“

8 Článok 4 tohto nariadenia, nazvaný „Rovnosť zaobchádzania“, stanovuje:

„Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, poberajú tie isté dávky a majú tie isté povinnosti podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu ako štátni príslušníci daného členského štátu.“

9 Článok 70 uvedeného nariadenia nachádzajúci sa v hlave III kapitole 9 tohto nariadenia, nazvanej „Osobitné nepríspevkové peňažné dávky“, znie:

„1. Tento článok sa vzťahuje na osobitné nepríspevkové peňažné dávky, ktoré sa poskytujú podľa právnych predpisov, ktorých osobný rozsah, ciele a/alebo podmienky na priznanie nároku majú znaky právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia podľa článku 3 ods. 1, ako aj v oblasti sociálnej pomoci.

2. Na účely tejto kapitoly ‚osobitné nepríspevkové peňažné dávky‘ sú dávky, ktoré:

a) sú určené:
   i) na poskytovanie doplnkového, náhradného alebo pridruženého krytia proti rizikám na ktoré sa vzťahujú časti sociálneho zabezpečenia uvedené v článku 3 ods. 1 a ktoré zaručujú daným osobám príjem na úrovni životného minima so zreteľom na hospodársku a sociálnu situáciu v danom členskom štáte;…

…

a

b) sú financované výhradne z povinných daní určených na krytie všeobecných verejných výdavkov a ktorých podmienky na poskytovanie a výpočet dávok nezávisia od akýchkoľvek príspevkov vo vzťahu k poberateľom dávok. …

a

c) ktoré sú uvedené v prílohe X.

…

4. Dávky uvedené v odseku 2 sa poskytujú výhradne v členskom štáte, v ktorom má daná osoba bydlisko, a podľa právnych predpisov tohto štátu. …“

10 Príloha X toho istého nariadenia, ktorá vymedzuje osobitné nepríspevkové peňažné dávky uvedené v článku 70 ods. 2 tohto nariadenia, pokiaľ ide o Írsko, zahŕňa „dávka pre osoby uchádzajúce sa o zamestnanie (konsolidované znenie zákona o sociálnej starostlivosti [sociálnom zabezpečení – *neoficiálny preklad*] z roku 2005, časť 3 kapitola 2)“.

Írske právo

11 § 139 Social Welfare Consolidation Act 2005 (as amended) [konsolidovaný zákon z roku 2005 o sociálnom zabezpečení (v znení zmien) (ďalej len „zákon z roku 2005“)] stanovuje v rámci zoznamu dávok sociálnej pomoci dávku pre osoby uchádzajúce sa o zamestnanie.

12 V súlade s § 141 ods. 1 a 9 tohto zákona priznanie tejto dávky podlieha kritériu spočívajúcemu v zdrojoch, ako aj podmienke, že dotknutá osoba má v čase, keď žiada o priznanie tejto dávky, obvyklý pobyt v Írsku.

13 § 246 ods. 5 uvedeného zákona stanovuje:

„… Osoba, ktorá nemá právo na pobyt v Írsku, sa nepovažuje za osobu s obvyklým pobytom v tomto štáte na účely uplatňovania uvedeného zákona.“

14 § 246 ods. 6 toho istého zákona vymedzuje osoby považované za osoby, ktoré majú právo na pobyt v Írsku na účely uplatnenia odseku 5 tohto paragrafu. Medzi týmito osobami sú uvedení írski štátni príslušníci, ako aj osoby, ktoré majú právo vstúpiť a zdržiavať sa v tomto členskom štáte na základe European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 [vyhláška z roku 2006 o Európskych spoločenstvách (voľný pohyb osôb) (č. 2) (ďalej len „vyhláška z roku 2006“)], ktorou sa do írskeho práva preberá smernica 2004/38.

15 § 6 ods. 2 vyhlášky z roku 2006 stanovuje:

„a) Bez toho, aby tým bol dotknutý § 20, občan Únie sa môže v štáte zdržiavať viac ako tri mesiace:
i) ak má v štáte zamestnanie alebo tu vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť,

…

c) Bez toho, aby tým bol dotknutý § 20, osoba, na ktorú sa uplatňuje písmeno a) bod i), môže zostať v štáte pri ukončení činnosti uvedenej v písmene a) bode i), ak:

…

ii) je riadne zaregistrovaná ako nedobrovoľne nezamestnaná osoba po tom, čo bola zamestnaná viac ako jeden rok, a zaevidovala sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade na Department of Social and Family Affairs [Ministerstvo sociálnych vecí a rodiny, Írsko] a na FÁS [Úrad pre vzdelávanie a zamestnanosť, Írsko],

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 Pán Gusa, rumunský štátny príslušník, vstúpil na územie Írska v októbri 2007. V priebehu prvého roka svojho pobytu v tomto členskom štáte jeho potreby na živobytie mu zabezpečovali jeho dospelé deti, ktoré tu tiež mali pobyt. Od októbra 2008 do októbra 2012 vykonával samostatnú zárobkovú činnosť ako štukatér a z toho dôvodu v uvedenom členskom štáte odvádzal zo svojich daní príspevok na sociálne poistenie v závislosti od príjmov a iné dane, ktoré zaťažovali jeho príjmy.

17 Túto činnosť ukončil v októbri 2012 pre nedostatok práce v dôsledku hospodárskeho poklesu a na príslušných írskych úradoch sa zaevidoval ako uchádzač o zamestnanie. Nemal teda nijaký príjem, keďže jeho deti opustili Írsko a ďalej mu neposkytovali finančnú pomoc.

18 V novembri 2012 podal podľa zákona z roku 2005 žiadosť o priznanie dávky pre uchádzačov o zamestnanie.

19 Táto žiadosť však bola zamietnutá rozhodnutím z 22. novembra 2012 z dôvodu, že pán Gusa nepreukázal, že k uvedenému dňu mal stále právo na pobyt v Írsku. Pán Gusa od ukončenia svojej nezávislej činnosti štukatéra už nespĺňal podmienky, ktoré na účely priznania tohto práva stanovuje § 6 ods. 2 vyhlášky z roku 2006, ktorým sa preberá článok 7 smernice 2004/38 do írskeho práva.

20 Po tom, čo pán Gusa v rámci správneho konania podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, s ktorým neuspel, napadol toto rozhodnutie na High Court (Vyšší súd, Írsko) s tvrdením najmä, že i keď ukončil svoju nezávislú činnosť, zachoval si štatút samostatne zárobkovo činnej osoby, ako aj právo na pobyt v Írsku v súlade s článkom 7 smernice 2004/38. Rozsudkom zo 17. októbra 2013 High Court (Vyšší súd) zamietol žalobu, ktorá bola na ňom podaná. Pán Gusa sa voči tomuto rozsudku odvolal na Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko), ktorý postúpil toto odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

21 Vnútroštátny súd na úvod uvádza, že pán Gusa nepopiera, že nemá dostatočné finančné prostriedky, aby zabezpečil svoje základné životné potreby, ani komplexné krytie zdravotného poistenia, a preto ani netvrdí, že má právo na pobyt v Írsku na základe článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38. Neuvádza ani to, že v novembri 2012 mu bolo priznané právo na trvalý pobyt v tomto členskom štáte.

22 Uvedený súd si však v prvom rade kladie otázku, či sa má pán Gusa, hoci ukončil svoju nezávislú činnosť štukatéra, považovať za osobu, ktorá si zachovala svoj štatút samostatne zárobkovo činnej osoby na základe článku 7 ods. 3 písm. b) tejto smernice alebo iného ustanovenia práva Únie, takže mal stále právo na pobyt v Írsku v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice. Osobitne si vnútroštátny súd v podstate kladie otázku v súvislosti s tým, či sa uvedený článok 7 ods. 3 písm. b) vzťahuje len na nedobrovoľne nezamestnané osoby po tom, čo boli zamestnané viac ako jeden rok, alebo sa toto ustanovenie uplatňuje aj na osoby, ktoré sa ocitli v rovnakej situácii po tom, čo vykonávali nezávislú činnosť počas rovnakého obdobia.

23 Ďalej v prípade, ak by bolo opodstatnené sa domnievať, že pán Gusa stratil svoj štatút samostatne zárobkovo činnej osoby, vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či mu má byť priznané právo na pobyt v Írsku na základe iného ustanovenia práva Únie, a to aj vtedy, ak nemá ani dostatočné zdroje, ani komplexné krytie zdravotného poistenia.

24 Napokon v prípade zápornej odpovede si tento súd kladie otázku, či je skutočnosť, že pánovi Gusovi bola odopretá dávka pre uchádzačov o zamestnanie stanovená zákonom z roku 2005 z dôvodu, že nevie preukázať toto právo na pobyt, v rozpore s právom Únie, konkrétne s článkom 4 nariadenia č. 883/2004, ktorý spresňuje, že táto dávka predstavuje „osobitnú nepríspevkovú peňažnú dávku“ v zmysle článku 70 tohto nariadenia.

25 Za týchto podmienok Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Zachováva si občan Únie, ktorý i) je štátnym príslušníkom iného členského štátu, ii) oprávnene sa zdržiaval a pracoval ako samostatne zárobkovo činná osoba v hostiteľskom členskom štáte približne štyri roky, iii) ukončil svoju pracovnú alebo hospodársku činnosť pre nedostatok práce a iv) zaevidoval sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce, štatút samostatne zárobkovo činnej osoby v zmysle článku 7 ods. 1 písm. a) alebo na základe článku 7 ods. 3 písm. b) smernice [2004/38] alebo iných ustanovení?

2. V prípade zápornej odpovede, zachováva si právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte, hoci nespĺňa kritériá stanovené v článku 7 ods. 1 písm. b) alebo c) smernice [2004/38], alebo je len chránený proti vyhosteniu podľa článku 14 ods. 4 písm. b) tej istej smernice?

3. V prípade zápornej odpovede, je v súvislosti s takou osobou odopretie dávky pre uchádzačov o zamestnanie (ktorá je osobitnou nepríspevkovou dávkou v zmysle článku 70 nariadenia č. 883/2004) z dôvodu, že táto osoba nevie preukázať právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte, zlučiteľné s právom Únie a najmä s článkom 4 nariadenia č. 883/2004?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 ods. 3 písm. b) smernice 2004/38 vykladať v tom zmysle, že štátny príslušník členského štátu, ktorý po tom, čo sa oprávnene zdržiaval a vykonával samostatnú zárobkovú činnosť v inom členskom štáte približne štyri roky, ukončil svoju činnosť pre nedostatok práce z dôvodov nezávislých od jeho vôle a zaevidoval sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce tohto posledného uvedeného členského štátu, si zachováva štatút samostatne zárobkovo činnej osoby na účely článku 7 ods. 1 písm. a) tejto smernice.

27 Podľa článku 7 ods. 1 písm. a) smernice 2004/38 právo na pobyt na viac ako tri mesiace majú na území hostiteľského členského štátu všetci občania Únie, ktorí sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v tomto štáte. Článok 7 ods. 3 tejto smernice stanovuje, že na účely uvedeného článku 7 ods. 1 písm. a) občan Únie, ktorý už nie je pracovníkom ani samostatne zárobkovo činnou osobou, si zachová štatút pracovníka alebo samostatne zárobkovo činnej osoby v štyroch prípadoch.

28 Medzi týmito prípadmi sa písmeno b) článku 7 ods. 3 vzťahuje na prípad, v ktorom dotknutý občan Únie „je riadne zaregistrovaný ako nedobrovoľne nezamestnaná osoba po tom, čo bol zamestnaný viac ako jeden rok, a zaevidoval sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce“.

29 V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôrazňuje, že v prejednávanej veci nie je spochybnené, že pán Gusa sa zaevidoval ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce v zmysle tohto písmena b). Tento súd však v podstate uvádza, že zo znenia uvedeného písmena b) by sa dalo vyvodiť, že sa uplatňuje len na osoby, u ktorých sa náležite preukázalo, že sú nedobrovoľne nezamestnané, po tom, čo boli zamestnané viac ako jeden rok, s výnimkou osôb, ktoré sa podobne ako pán Gusa ocitli v rovnakej situácii po tom, čo vykonávali samostatnú zárobkovú činnosť počas rovnakého obdobia.

30 Takýto výklad však nemožno z tohto znenia jednoznačne vyvodiť.

31 Konkrétne, pokiaľ ide o výraz „nedobrovoľne nezamestnaná osoba“, tento výraz na rozdiel od toho, čo tvrdia žalovaní vo veci samej a vláda Spojeného kráľovstva, môže z hľadiska kontextu, v ktorom sa použije, odkazovať tak na nevykonávanie činnosti z dôvodu nedobrovoľnej straty zamestnania najmä v dôsledku prepustenia, ako aj v širšom zmysle na ukončenie odbornej činnosti, či už zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, pre nedostatok práce z dôvodov nezávislých od vôle dotknutej osoby, akou je situácia hospodárskej recesie.

32 Okrem toho, pokiaľ ide o výrazy „po tom, čo bol zamestnaný“, ktoré sú použité najmä v anglickom („after having been employed“) a francúzskom znení článku 7 ods. 3 písm. b) smernice 2004/38, a ktoré, ako to predovšetkým zdôraznili žalovaní vo veci samej, sa nenachádzali v pôvodnom a pozmeňovacom návrhu smernice predloženom Európskou komisiou [návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 270 E, 2001, s. 150) a pozmeňovací návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, KOM(2003) 199 v konečnom znení], je pravda, že tieto výrazy by bolo možné chápať tak, že odkazujú na predchádzajúci výkon zárobkovej činnosti.

33 Ako však v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 48 a 49 svojich návrhov, ostatné jazykové znenia tohto ustanovenia, ktoré používajú neutrálnejšie formulácie, nepotvrdzujú tento výklad. Konkrétne znenie v gréckom jazyku používa výraz „επαγγελματική δραστηριότητα“, ktorý odkazuje na výkon „odbornej činnosti“, znenie v talianskom jazyku používa výraz „aver esercitato un’attività“, ktorý odkazuje na výkon činnosti, a znenie v litovskom jazyku zahŕňa výraz „ir bijis(-usi) nodarbināts(-a)“, ktorý sa všeobecne vzťahuje na osoby, ktoré „pracovali“.

34 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa formulácia použitá v niektorom z jazykových znení ustanovenia práva Únie nemôže chápať ako jediný základ na výklad tohto ustanovenia, či ho v tejto súvislosti možno považovať za ustanovenie, ktoré má prednosť pred inými jazykovými zneniami. Ustanovenia práva Únie sa totiž musia vykladať a uplatňovať jednotným spôsobom s prihliadnutím na znenia vyhotovené vo všetkých jazykoch Únie. V prípade rozdielu medzi týmito zneniami sa musí dotknuté ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právnej úpravy, ktorej je súčasťou (rozsudok z 1. marca 2016, Alo a Osso, C-443/14 a C-444/14, EU:C:2016:127, bod 27, ako aj citovaná judikatúra).

35 Pokiaľ ide o všeobecnú štruktúru smernice 2004/38, treba uviesť, ako stanovuje jej článok 1 písm. a), že cieľom tejto smernice je najmä definovať podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie práva voľného pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov občanmi Únie.

36 Na tieto účely článok 7 ods. 1 uvedenej smernice najmä rozlišuje medzi ekonomicky aktívnymi občanmi a neaktívnymi občanmi a študentmi. Toto ustanovenie však nerobí rozdiel v rámci tejto prvej kategórie medzi občanmi, ktorí sú pracovníkmi, a občanmi vykonávajúcimi samostatnú zárobkovú činnosť v hostiteľskom členskom štáte.

37 Z toho dôvodu, ako bolo uvedené v bode 27 tohto rozsudku, článok 7 ods. 1 písm. a) smernice 2004/38 priznáva právo na pobyt všetkým občanom Únie, ktorí majú štatút „pracovníka alebo samostatne zárobkovo činnej osoby“. Z tohto istého hľadiska článok 7 ods. 3 tejto smernice zhŕňa vo svojej úvodnej vete občanov Únie, ktorí, hoci už nie sú pracovníkmi ani samostatne zárobkovo činnými osobami, si na účely tohto prvého ustanovenia zachovávajú štatút pracovníkov alebo samostatne zárobkovo činných osôb.

38 Keďže, ako vyplýva z bodov 30 až 34 tohto rozsudku, zo znenia písmena b) článku 7 ods. 3 nemožno vyvodiť, že sa vzťahuje len na situáciu osôb, ktoré už nie sú pracovníkmi, s výnimkou tých osôb, ktoré ukončili samostatnú zárobkovú činnosť, písmeno b) sa musí vykladať s prihliadnutím na všeobecnú štruktúru smernice 2004/38, a osobitne na úvodnú vetu tohto ustanovenia, ako aj na článok 7 ods. 1 písm. a) tejto smernice v tom zmysle, že sa uplatňuje na tieto dve kategórie osôb.

39 Tento výklad potvrdzuje analýza cieľov sledovaných uvedenou smernicou, a konkrétne jej článok 7 ods. 3 písm. b).

40 Na jednej strane z odôvodnení 3 a 4 smernice 2004/38 totiž vyplýva, že cieľom smernice je na účely posilnenia základného a osobného práva všetkých občanov Únie na voľný pohyb a na slobodné sa zdržiavanie na území členských štátov, ako aj na účely uľahčenia uplatňovania tohto práva, napraviť sektorový a roztrieštený prístup, ktorý charakterizoval nástroje práva Únie existujúce pred prijatím tejto smernice, ktoré predovšetkým oddelene upravovali zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, a to vypracovaním jednotného legislatívneho aktu, ktorým by sa kodifikovali a preskúmali tieto nástroje (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. júna 2014, Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, bod 25).

41 Skutočnosť, že by sa článok 7 ods. 3 písm. b) uvedenej smernice vykladal v tom zmysle, že sa vzťahuje len na osoby, ktoré vykonávali zárobkovú činnosť viac ako jeden rok, s výnimkou osôb, ktoré vykonávali samostatnú zárobkovú činnosť počas rovnakého obdobia, by pritom bola v rozpore s týmto účelom.

42 Na druhej strane takýto výklad by vytváral bezdôvodný rozdiel v zaobchádzaní medzi týmito dvoma kategóriami osôb vzhľadom na cieľ sledovaný týmto ustanovením, a to chrániť zachovaním štatútu pracovníka právo na pobyt osôb, ktoré už nevykonávajú svoju odbornú činnosť pre nedostatok práce v dôsledku okolností nezávislých od ich vôle.

43 Podobne ako pracovník, ktorý môže nedobrovoľne prísť o svoje zamestnanie najmä v dôsledku prepustenia, aj osoba, ktorá vykonáva nezávislú činnosť, totiž môže čeliť nedobrovoľnému ukončeniu tejto činnosti. Táto osoba by sa teda mohla ocitnúť v citlivej situácii porovnateľnej so situáciou prepusteného pracovníka. Za týchto okolností by nebolo odôvodnené, aby sa na uvedenú osobu, pokiaľ ide o zachovanie jej práva na pobyt, nevzťahovala rovnaká ochrana, ako sa vzťahuje na osobu, ktorá už nie je pracovníkom.

44 Takéto rozdielne zaobchádzanie by bolo ešte viac bezdôvodné vzhľadom na to, že by sa s osobou, ktorá vykonávala samostatnú zárobkovú činnosť viac ako jeden rok v hostiteľskom členskom a ktorá prispievala do sociálneho a daňového systému tohto členského štátu platením daní, poplatkov a iných odvodov zaťažujúcich jej príjmy, zaobchádzalo rovnakým spôsobom ako s osobou, ktorá sa v uvedenom členskom štáte uchádza o prvé zamestnanie a ktorá nikdy nevykonávala hospodársku činnosť v tomto štáte a nikdy neprispievala do tohto systému.

45 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na osobu, ktorá ukončila svoju samostatnú zárobkovú činnosť pre nedostatok práce z dôvodov nezávislých od jej vôle po tom, čo vykonávala túto činnosť viac ako jeden rok, sa podobne ako na osobu, ktorá nedobrovoľne stratila svoje zamestnanie, ktoré vykonávala počas rovnakého obdobia, môže vzťahovať ochrana, ktorú priznáva článok 7 ods. 3 písm. b) smernice 2004/38. Ako stanovuje toto ustanovenie, takéto ukončenie činnosti musí byť náležite preukázané.

46 Z toho dôvodu treba na prvú otázku odpovedať, že článok 7 ods. 3 písm. b) smernice 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že štátny príslušník členského štátu, ktorý po tom, čo sa oprávnene zdržiaval a vykonával samostatnú zárobkovú činnosť v inom členskom štáte približne štyri roky, ukončil svoju činnosť pre nedostatok práce z dôvodov nezávislých od jeho vôle a zaevidoval sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce tohto posledného uvedeného členského štátu, si zachováva štatút samostatne zárobkovo činnej osoby na účely článku 7 ods. 1 písm. a) tejto smernice.

Druhá a tretia otázka

47 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku.

O trovách

48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 7 ods. 3 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že štátny príslušník členského štátu, ktorý po tom, čo sa oprávnene zdržiaval a vykonával samostatnú zárobkovú činnosť v inom členskom štáte približne štyri roky, ukončil svoju činnosť pre nedostatok práce z dôvodov nezávislých od jeho vôle a zaevidoval sa ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce tohto posledného uvedeného členského štátu, si zachováva štatút samostatne zárobkovo činnej osoby na účely článku 7 ods. 1 písm. a) tejto smernice.

Podpisy